

Daniela M. Marčoková

OŠ „Ljudovit Štur”, Kisač

danielamarcokova@atlas.sk

Jarmila A. Hodoličová

Univerzita v Novom Sade, Filozofická fakulta

hodolic@sbb.rs

AKTIVIZUJÚCE METÓDY A STRATÉGIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA VO VYUČOVANÍ SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Apstrakt

Pojmom inovačné trendy môžeme v pedagogike označiť nové tendencie smerujúce k dosiahnutiu pozitívnych zmien vo vyučovacom procese. Inovácie vo vyučovacom procese sa najčastejšie vzťahujú na nové metódy a stratégie vyučovania, ktoré sú síce efektívnejšie, no vyžadujú si viac času na prípravu a realizáciu. Tieto metódy už nie sú založené len na získanie nových poznatkov, ale ich cieľom je naučiť žiakov s danými poznatkami pracovať, vyhľadávať ich a riešiť problémové úlohy. Žiaci sa učia prostredníctvom týchto metód spolupracovať a nieť zodpovednosť za svoje vzdelávanie. Uvádzame i model intergrovaného vyčovania slovenského jazyka v 3. ročníku základnej školy s uplatnením aktivizujúcich vyučujúcich metód.

Kľúčové slová: vyučujúce metódy, intrizívna motivácia, zážitkovo – skúsenostné vyučovanie, integračná kognitívno – komunikačná koncepcia, model intergrovaného vyčovania slovenského jazyka v 3. ročníku základnej školy.

AKTIVIZIRAJÚCE METODE I STRATEGIJE VASPITANJA I OBRAZOVANJA U NASTAVI SLOVAČKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

Apstrakt

Pojmom inovacioni trendovi možemo u pedagogiji označiti nove tendencije koje su usmerene prema dostizanju pozitivnih promena u nastav-

nom procesu. Inovácie u nastavnom procese se najčastejšie odnose na nove metode i strategije nastave koje su, doduše, efektívnejšie ali iziskuju mnogo više vremena za prípravu i realizaciju. Ove metode više nisu zasnovane samo na usvajanju novih znanja, već je njihov cilj naučiti učenike da rade na datim saznanjima, da ih samostalno traže i rešavaju problemske zadatke. Posredstvom ovih metoda učenici uče da sarađuju i snose odgovornost za svoje obrazovanje. Uvodimo i model integrisane nastave slovačkog jezika u 3. razredu osnovne škole sa primenom aktivizirajućih nastavnih metoda.

Ključne reči: nastavne metode, intrinzična motivacija, doživljajno-iskustvena nastava, integrativna kognitivno-komunikaciona koncepcija, model integrativne nastave slovačkog jezika u 3. razredu osnovne škole.

1. ÚVOD

Predstava toho, že by sa študent mohol tešiť z vyučovania a mať z neho pôžitok, je často považovaná za utópiu. Existujú však **vyučujúce metódy**, ktoré sú protichodné ku klasickému spôsobu vyučovania a ktoré výrazne rozvíjajú kognitívne, psychomotorické, socioafektívne, interpersonálne a sebahodnotiace kompetencie žiakov. “Na podporu udržania sústredenia a záujmu počas učenia sa ľudská myseľ potrebuje rozmanitosť a kontrasty. To vyžaduje kombináciu serióznosti a odľahčenia, aktivity a pasivity, individuálnej a skupinovej práce, riadenej a neriadenej práce, hlučnosti a ticha počas učenia sa.” (Gullach 2011: 17). Tieto metódy sú často teoreticky rozpracované len v zahraničnej literatúre, kým vo vyučovaní v našom školstve môžeme badať iba začiatky ich uplatňovania.

2. AKTIVIZUJÚCE METÓDY VPLYVAJÚCE NA VNÚTORNÚ MOTIVÁCIU

Pri výbere metód treba mať na mysli, že existuje niekoľko typov inteligencie: jazykový typ, logicko-matematický, priestorový, hudobný, telesne-kinetický, interpersonálny, intrapersonálny, prírodovedný, a existenciálny typ. Každý žiak (človek) vlastní všetkých deväť typov, ktoré sú u každého jedinca rozvinuté na rôznom stupni. Aktivovanie inteligencie je vo veľkej miere ovplyvnené výberom metód učiteľa. Tiež máme na zreteli i skutočnosť, že si žiaci viacej zapamätajú a interiorizujú vedomosti, keď ich prijímajú prostredníctvom viacerých zmyslov. Podľa Andriloviča (1979: 31), človek si takto pamätá prijaté informácie: 10 % informácií, ktoré prečítal, 20 % informácií, ktoré počul, 30 % informácií, ktoré

videl (pozoroval), 50 % informácií, ktoré počul a videl, 70 % toho, čo povedal (zopakoval) tak, ako je povedané, aby sa to urobilo, 90 % toho, čo urobil, ako je povedané, aby sa to urobilo.

Podstatou týchto metód, na ktorých sa zakladá i súčasná výučba slovenského jazyka a literatúry je **intrizívna (vnútorná) motivácia**. Je to stav vyskytujúci sa vtedy, ak vykonávaná aktivita uspokojuje základné ľudské potreby po kompetentnosti a kontrole, ktoré robia aktivitu zaujímavou. Táto aktivita je vykonávaná kvôli nej samotnej a nie ako prostriedok na dosiahnutie cieľa. Motivácia k učeniu má rôzne zdroje a môže byť vyvolaná rôznymi spôsobmi: žiak chce byť úspešný, lepší ako jeho spolužiak, učenie ho baví, je mu zaujímavé, chce potešiť učiteľa, rodiča, túži byť nimi odmenený. Podľa Kotrbu, Lacinu (2007: 81-139) môžeme aktivizujúce metódy, ktoré rozvíjajú intrizívnu motiváciu členiť na:

Problémové vyučovanie zahŕňa analýzu prípadovej štúdie, metódu čiernej skrinky, metódu konfrontácie, metódu paradoxov, úlohy na predvídanie a heuristické metódy.

Didaktické hry musia mať vytýčený cieľ a ujasnený dôvod jej voľby. Dôležité sú jasné pravidlá, vymedzenie úlohy vedúceho hry, časový limit hry, stanovenie spôsobu hodnotenia, zaistenie vhodného miesta a pomôcok, rekvizít alebo iného materiálu.

Diskusné metódy majú naučiť žiakov komunikovať navzájom, vnímať ostatných a načúvať im. Medzi najznámejšie diskusné metódy patrí brainstorming, brainwriting, diskusia v spojení s prednáškou, reťazová diskusia, panelová diskusia, diskusia v malých skupinkách, Gordonova metóda, Phillips 66, Hobo metóda a metóda cielených otázok.

Situačné metódy sú modelové situácie vychádzajúce z reálnych udalostí, ktoré treba vyriešiť. Cieľom je vypracovanie alternatívnych riešení, aby sa problémová situácia v budúcnosti neopakovala.

Inscenačné metódy sú vhodné na zakončenie nejakej tematickej oblasti na precvičenie získaných vedomostí a intelektuálnych zručností. Často sa využívajú pri rozboroch literárnych diel. Ich podstata je *v stotožnení sa s pridelenými rolami*.

Špeciálne metódy Do tejto kategórie patria všetky ostatné metódy, ktoré nie je možné zaradiť do predchádzajúcich kategórií, napríklad icebreakers, projektové vyučovanie alebo metóda cvičenia sa vo vnímavosti.

Podľa iného členenia medzi aktivizujúce metódy patria: simulačné metódy (preberanie identity, icebreakers...), diskusné metódy (rozhovor, úlohy rečového typu, diskusia...), inscenačné vyučovacie metódy (hranie rolí, iniciatíva...), didaktické hry (neinteraktívne, interaktívne...), participačné metódy (prípadové metódy, brainstormingové metódy, snowballing...), projektová metóda (žiaci riešia problémy, sú nútení rozmýšľať, skúmať, tvoriť), počítačové didaktické hry...

Je mnoho rôznych klasifikácií moderných vyučovacích metód, ktorých spoločným menovateľom je **dôraz na kritické myslenie, učenie sa na vlastných chybách a zážitkovo – skúsenostné vyučovanie**. Podstatou zážitkového učenia je objavovanie poznatkov pri vlastnej činnosti so zažitím nejakej emocionálnej skúsenosti.

“V období technického rozmachu, keď sa dá takmer každá informácia nájsť na internete, sa prioritou vzdelávacieho procesu musí stať rozvoj osobnosti človeka, jeho sebavedomia, schopnosti medziľudskej komunikácie, spolupráce, tvorivého a flexibilného prístupu k riešeniu problémov či odolnosti voči stresovým a konfliktným situáciám s priamym prepojením na prax, reálny život.” (Hincová, Húsková 2011: 26).

Komunikačný model vzdelávania, tzv. rámec EUR je vhodným spôsobom ako zážitkovosť a teoretické poznatky spojiť. Prvá fáza **Evokácia** je zameraná na to, aby vyvolala záujem. V tejto fáze hovoria viac žiaci, úlohou učiteľa je viesť ich, povzbudzovať k premýšľaniu a pozorne počúvať. V druhej fáze **Uvedomenie** si významu ide o skutočné učenie sa, žiaci sa oboznamujú s novými informáciami. Je dôležité udržať ich aktivitu. V tretej fáze **Reflexia** si žiaci upevňujú nové vedomosti a menia na schémy porozumenia. Až tu vznikajú trvalé vedomosti. V reflexii vyjadrujú vlastnými slovami myšlienky a informácie, s ktorými sa stretli.

3. INTEGROVANÉ VYUČOVANIE SLOVENSKEHO JAZYKA

Moderné vyučovanie literatúry v súčasnej škole uplatňuje viacero typov vyučovacích jednotiek. Za základnú vyučovaciu jednotku považujeme tzv. kombinovaný typ, v ktorej sa plní viacero didaktických funkcií: opakovanie učiva, osvojovanie si nového učiva, upevňovanie...

Základná charakteristika súčasného spôsobu chápania vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra v základnej škole je **jeho integračná kognitívno – komunikačná a zážitková koncepcia**. Prejavuje sa cez uplatňovanie komplexného prístupu na úrovni vnútrozložkovej a medzipredmetovej. Zakladá sa na emocionalizácii a kreativizácii dieťaťa s cieľom formovania kultivovaného čitateľa a recipienta iných druhov umenia. Na takýto integrovaný typ vyučovacej hodiny je potrebné vyčleniť minimálne dve vyučovacie hodiny.

Máme na zreteli fakt, že na hodinách čítania a literárnej výchovy nie je nevyhnutné opierať sa iba o čítankové texty a tak učiteľia tento spracovaný text budú môcť využiť v plnom rozsahu.

3.1. MODEL INTERGROVANÉHO VYČOVANIA SLOVENSKEHO JAZYKA V 3. ROČNÍKU ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Literárny text: Hana Zelinová: O červenom smreku

Vzdelávací cieľ:

- Literárny: čitateľská skúsenosť žiakov s textom, orientácia na zážitok z príjmu,
- Jazykový: upevnenie vedomostí o deminutívach, príslovkách, oslovení,
- Slohový: tvorivé písanie, vychádzajúce z vytvorenia krátkeho listu poďakovania žiakov smreku

Výchovný cieľ: vyvodit' význam stromov pre zvieratá i človeka, ochrana životného prostredia, vyjadrenie a komunikácia citov, poďakovanie

Komunikačný cieľ: rozvíjať zážitkové kompetencie a autentické čítanie žiakov prostredníctvom umeleckého textu, ako aj komunikačné zručnosti (aktívne počúvanie, čítanie s porozumením, tvorivé písanie, predvádzanie)

Vzdelávacie štandardy:

Základná úroveň: Určuje hlavnú udalosť a hrdinov (ktorí sú nositeľmi deja) v literárnoumeleckom texte.

Stredná úroveň: Určuje charakteristické vlastnosti, city, výhľad a konanie hrdinov a vzťahy medzi hrdinami v literárnoumeleckom texte. Všíma si vzťahy medzi udalosťami (napríklad určuje poradie udalostí).

Pokročilá úroveň: Všíma si kauzálne vzťahy medzi udalosťami v texte. Vysvetľuje idey v literárnoumeleckom texte, argumentuje ich odvolávajúc sa na text.

Metódy: riadený rozhovor, výtvarné stvárnenie, metódy neverbálnej komunikácie (sochy), metódy práce s textom,

Pomôcky: text rozprávky pre každého žiaka, čisté papiere, farbičky, - kartičky s menami zvierat a rastlín, kľbko vlny, špagát, nožnice, vystrihnuté papierové listy, veľký strom z papiera, veľký kus bieleho textilu, fixky

Korelácia: príroda a spoločnosť, výtvarná výchova

Motivácia: HRA – „Lesná pavučina“ Žiaci si vylosujú kartičky s menami zvierat a rastlín. Žiaci sedia v kruhu. Jeden zo žiakov stojí v strede a má v ruke kľbko vlny, ktoré rozmotáva a podáva ho prvému podľa slova na kartičke, ktoré je vyslovené v texte. Každý hráč, ktorý počuje svoje slovo sa postaví a vezme si kľbko od predošlého hráča.

Učiteľ číta text: „ Ja som strom – BUK , v mojich konároch žije múdra SOVA. Celkom na vršku si robia hniezdo ŠKORCE. Keď som chorý lieči ma ĎATEĽ. V mojich konároch žije i VEVERIČKA, ktorá má rada LIESKOVCE. Okrem toho si pochutí niekedy aj na HUBÁCH. Huby má rád aj SLIMÁK a na

slimáčikovi si zase pochutí JEŽKO. Podo mnou si robia hniezdo JARABICE. Mravenisko pri mojích koreňoch je plné usilovných MRAVCOV. Sem sa niekedy natára i KRTKO. DÁŽĎOVKY ZEMNÉ sa ho veľmi boja. JELENE a ZAJACE nemám veľmi rád, lebo mi v zime obhrýzajú kôru. “

Príde človek a vyrúbe strom. Táto pavučinka sa trhá (strihá) a život na tomto mieste – strome pre vtáčiky a zvieratká zaniká, musia si hľadať domov inde. Je dôležité si uvedomiť, že lesy a stromy sú zložitou pavučinou života, kde všetko so všetkým súvisí o čom nás presvedčila aj táto hra.

Čo je to les? Ktoré stromy môžu v lese rásť? (Učiteľ ukazuje obrázky stromov: smrek, jedľa, breza, buk, dub, borovica a lepí ich na nástenku.)

Aktivita: NAKRESLI AKO SA STROM CÍTI Predstav si, že si zrúbaný strom. Na vystrihnuté papierové listy nakresli jeden symbol, ktorý znázorňuje, ako sa strom cítil, keď ho šli rúbať (napríklad – slzy, mrak, dážď...). Dali by sa naše pocity vyjadriť farbou? Každý žiak si vezme drevenú farbičku a vyfarbí druhú stranu lista farbou, ktorá vyjadruje jeho pocity.

Listy zalepíme na veľký strom vystrihnutý z papiera a zalepený na tabuľu.

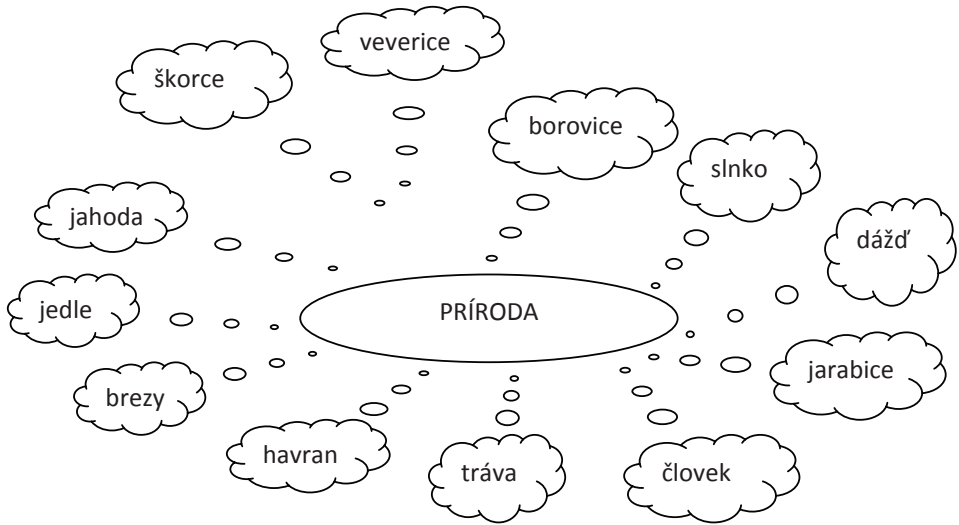
Prvé čítanie textu My všetci žijeme na Zemi a robíme tu veci dobré a zlé. Všetko je však tak poprepletané, že veci, ktoré sú dobré pre nás, môžu Zemi škodiť. Meníme ju a pretvárame a myslíme si, že na to máme právo, lebo sme bystrejší a šikovnejší a všetko sa podriaďuje práve nám. Pri nasledovnom čítaní si všimajte čo je pre človeka dobré, no Zemi a iným tvorom to uškodí. / Učiteľ číta text. / Zážitok z textu, čiže vzťah k rozprávke žiaci vyjadrujú palcom: hore – dolu – vodorovne. / Na nástenke ukážte obrázok stroma, ktorý pristal pomôcť deťom.

Aktivita: sochy Bez slov si zahráme les pred príchodom človeka. Účinkuje celá trieda. Keď poviem CVAK, zostanete skamenení, ako na fotke. Potom si zahráme les po odchode človeka. Spravíme druhú “fotku” a potom ich v diskusii porovnáваме, aké city vyjadrovali. Prvá scéna by mala byť radostná, bezstarostná a druhá by mala vyjadrovať smútok, spustošenie.

Aktivita: Kabát expert Učiteľ v role dieťaťa sedí na stoličke pred tabuľou. Žiaci sú v role expertov Ministerstva lesníctva a poučujú dieťa (učiteľa) ako šetriť, aby sa menej stromov pílilo. Poučujú ho i o tom, ako ľahko môžeme našu Zem spustošiť výrubom stromov a lesov a aký to má dopad pre nás ľudí i zvieratká, ktoré tam žili.

Druhé čítanie (čítanie textu žiakmi) Podčiarknite v texte prvky živej a neživej prírody.

Aktivita: Zhlukovanie_Učiteľ do stredu tabule napíše PRÍRODA a okolo do obláčikov bude písať slová, ktoré mu z textu budú diktovať žiaci. (Bude nám potrebné pre realizovanie spoločnej maľby na konci druhej hodiny.)

DRUHÁ HODINA

Pozrite sa do textu. Na konci niektorých odstavcov sú vety, ktoré začínajú rovnakým spôsobom. (Taký to bol smrek. Taká to bola strakatá čapica...) Žiaci ich nájdu a na základe slov, ktoré sa v tých vetách vyskytujú, žiakov podelíme na nasledovné skupiny:

- skupina: STRAKATÁ ČAPICA** Čo všetko mala čapica z prírody? Porozprávaj, čo všetko berie ľudok z prírody. Aké sú následky toho? Je to trestné?
- skupina: SMREK** Čo sa stalo so zvieratmi, keď spílili smrek? Kam išli bývať? Predveďte nám, o čom sa asi rozprávali.
- skupina: DETI** Predveďte nám, ako by ste presvedčili smrek, aby sa dal spíliť.
- skupina: CERUZKY** Robíš v továrni. Vysvetli nám, ako vyrábate ceruzky.
- skupina: STROMY** Predveďte nám, ako sa jedle-krásavice a briezky-parádnice závidia, chvália a presvedčajú, ktorá je krajšia.

Úlohy su dané písomne. Každá skupina prezentuje vypracovanie svojej úlohy pred celou triedou. Podľa potreby žiaci používajú čítanku a iné zdroje:

encyklopédie, internet... Tak piatej skupine môžeme ponúknuť encyklopédiu o stromoch, aby vedeli argumentovať svoju krásu.

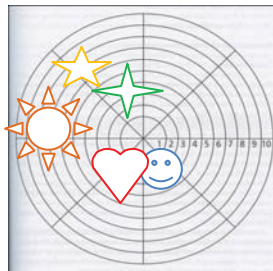
Slohová zložka Žiaci individuálne píšu **list pod'akovania smreku**. Papieri potom lepia okolo stromu z aktivity Nakresli ako sa strom cíti z počiatku prvej hodiny.

Milý smrek, ďakujem Ti, že _____ Lúto mi je, že _____
.Tvoj-a _____

Výtvarná zložka - spoločná maľba - na veľký, biely kus textilu fixkami kreslíme prvky prírody. (Pomáhame si textom v obláčikoch na tabuli z aktivity Zhlukovanie.)

Aktivita: Aleja – odkazy lásky prvkom prírody Žiaci vytvoria “stromoradie pri ceste” – zastanú si do dvoch radov, čelom oproti sebe. Jeden žiak si prehodí cez seba plášť zhotovený v predchádzajúcej aktivite. Bude predstavovať Matku prírodu. Pomaly sa pohybuje pomedzi žiakov, ktorí ho oslovujú napríklad takto: Kvietičky, krásne voniate! Nebíčko, si veľmi vysoko! Jahôdky, výborne chutíte! Sláviček, nádherne spievaš!... Precvičíme tak oslovenie, deminutíva a príslovy. Touto aktivitou zdôrazníme význam prírody pre človeka.

Záverečná aktivita: Hodnotenie hodiny Ako vyzerá strom keď sa spíli? Ako sa volajú kruhy, ktoré vidno po spilení? (Letokruhy) Do týchto letokruhov (učiteľ lepí papier s letokruhmi na tabuľu) farbičkou nakreslite krúžok, srdiečko, hviezdičku... Tak vyhodnotíte dnešnú hodinu. (1 – hodina sa vám najviac páčila, 10 – hodina sa vám najmenej páčila.)

3.2. PRÍLOHA

Hana Zelinová: O červenom smreku

Hned' za mestom stál les. Za ten les slnko zapadalo, v tom lese vetrík spával a do toho lesa dúha zaháňala dážď: "Heš, heš, do lesa bež!"

V lese rástli jedle-krásavice, briezky-parádnice, buky, duby, krivé borovice a červený smrek.

Smrek stál na kraji lesa, preto naň slnko dlhšie svietilo, vetrík ho častejšie previeval a dážďik hustejšie polieval. Hore na strome si urobili hniezda škorce a čižiky, nižšie veverice a pod smrekom jarabice. Taký to bol smrek.

O siedmej ráno prišiel do lesa človek. Na nose mal okuliare, v ruke ceruzku a nah lave strakatú čapicu. Na tú čiapku frklo slnko žltú farbu, nebo belasú, obláčik čistobielu, o tú čapicu sa obtrela jahoda spod krička, aj zelená trávička a zastoklo sa za ňu čierne pierko z havranieho krídla. Taka to bola strakatá čapica.

Človek dlho prezeral les. Páčili sa mu jedle-krásavice, briezky-parádnice, buky, duby, krivé borovice. Potom sa opýtal:

- *Kto chce urobiť deťom radosť? Kto chce darovať drevo deťom na ceruzky? Jedle-krásavice povedali:*

- *My nie! My nie!*

Po nich odpovedali briezky-parádnice:

- *Ani my nie! Ani my nie!*

- *Hľadaj inde! Hľadaj inde! – volali buky, duby a krivé borovice. Také to boli stromy.*

Na kraji lesa stál smrek. Odtiaľto d'aleko videl a všeličo počul. Videl školu s červenou strechou, aj deti v škole a vedel, že potrebujú ceruzky.

- *Ja dám deťom drevo na ceruzky! – povedal červený smrek.*

- *Dobre! – odvetil človek.*

Potom červený smrek ľudia spílili a odviezli do mesta. V meste bola továreň na ceruzky. V továrni smrek rozrezali na väčšie, menšie a celkom male kuličky. Kuličky namočili do vody, dlho ich varili, sušili, glejili a leštli. Do každého kulička vydlabali žliabok a naliali do neho farby zo strakatej čapice. Žltú zo slnka, modrú z oblohy, bielu z obláčka, červenú ako jahoda spod krička, zelenú ako trávička a čiernu ako pierko z havranieho krídla. Také to boli ceruzky.

Deti v škole vykrikli:

- *Nech žijú ceruzky! – a začali písať a kresliť.*

Danka napísala: "Hned' za mestom je les. "

Ivanko nakreslil les, za ktorý slnko zapadlo, v ktorom vetrík spával a do ktorého dúha zaháňala dážď: „Heš, heš, do lesa bež!"

A veľký chlapec namaloval pastelkami červený smrek, ktorý stál na kraji lesa a na ktorom si urobili hniezda škorce a čižky, bystré veverice a plaché jarabice. Také to boli deti.

3.3. OBRÁZKOVÁ PRÍLOHA

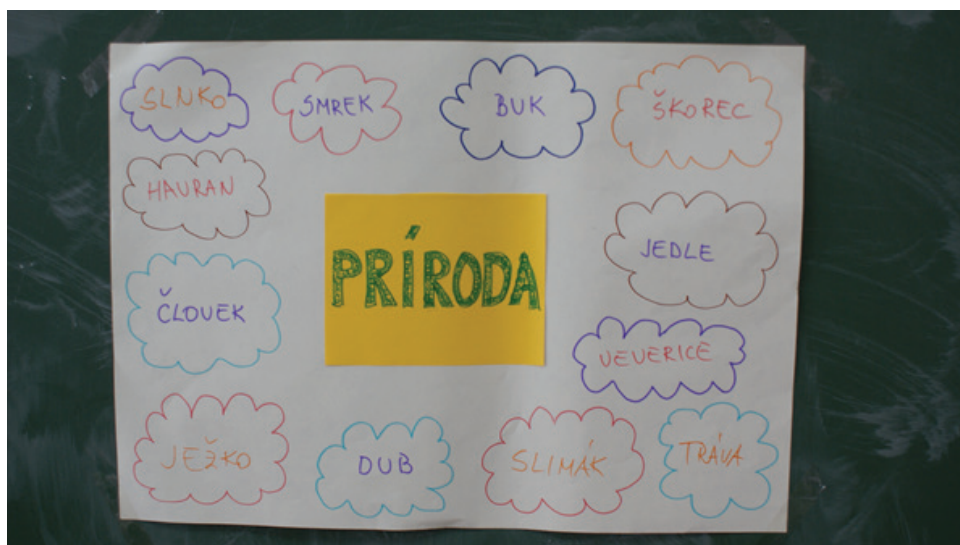
Obrázok č. 1: Aktivita „Lesná pavučina“ – v prírode má všetko súvis (korelácia s prírodou a spoločnosťou)

Obrázok č. 2: Aktivita „Sochy“ – les pred príchodom človeka

Obrázok č. 3: Písanie listu poďakovania smreku

Obrázok č. 4: Prvky prírody vyskytujúce sa v spracovanom texte

LITERATÚRA

- Gullach, E. (2011). *Zbierka metód, techník a aktivít na podporu aktívneho učenia sa*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- Hincová, K., Húsková, A. (2011). *Metodika výučby slovenského jazyka a literatúry v rámci nových pedagogických dokumentov*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- Kotrba, T., Lacina, L. (2007). *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. Brno: Barrister & Principal.

Daniela Marčoková
Jarmila Hodoličová

STUDENTS' AND TEACHERS' ATTITUDES REGARDING LITERARY TEXTS (WITH EMPHASIS ON THE TEXTS CONTAINING THE DESCRIPTIONS OF NATURE) IN ELEMENTARY SCHOOLS WITH A CURRICULUM IN THE SLOVAK LANGUAGE

Summary

Nowadays, when students seem to read books less often, textbooks are in many cases becoming the only books that bring the students in contact with literature. Taking into consideration the alienation, the busy style of life of today's people and the pursuit of material wealth as the primary goals in life, a textbook should, apart from having an aesthetic function, promote real life values; the texts should above all have an educational influence. We are interested in whether students are able to understand the educational messages of the texts by themselves, or if they need the help of a teacher. This research is directed towards analyzing the attitudes of students and their teachers regarding the texts found in textbooks, particularly those containing the descriptions of nature. The results obtained can be used for the improvement of the educational practice in elementary schools in terms of the selection of literary texts for future textbooks written in the Slovak language in Serbia.

Key words: literary texts, description of nature, educational influence, a textbook in the Slovak language in Serbia, students and teachers of elementary school.